

بررسی اثرات هارمین (Harmine) بر میزان تولید نیتریک اکساید (NO) و فعالیت آنزیم مبدل آنژیوتانسین (ACE) سرمی در موش های دیابتی شده توسط استرپتوزوسین

علی محمد شریفی*^۱، مرجان کلکته چی^۱، فاطمه سمیعی^۲، مرتضی کشاورز^۲

چکیده

مقدمه: از سازوکارهای شناخته شده ضایعات قلبی عروقی ناشی از دیابت، افزایش آنزیم مبدل آنژیوتانسین (ACE) و کاهش نیتریک اکساید (NO) در سرم می باشد. در این مطالعه اثر هارمین بر میزان فعالیت آنزیم ACE و همچنین میزان تولید نیتریک اکساید در دیابت مورد بررسی قرار گرفت.

روش ها: در این مطالعه از ۱۸ موش در سه گروه کنترل، دیابتی و دیابتی درمان شده با هارمین استفاده گردید. از استرپتوزوسین (STZ) جهت دیابتی کردن موش ها استفاده شد. پس از درمان موش های دیابتی شده با هارمین به مدت سه هفته، میزان ACE سرم به روش HPLC اندازه گیری گردید. میزان فعالیت نیتریک اکساید نیز به روش گریس اندازه گیری گردید. از آزمون t-student، در مقایسه نتایج استفاده شد.

یافته ها: میزان فعالیت ACE سرم در گروه دیابتی نسبت به کنترل افزایش معنی داری را نشان داد که در گروه درمان شده توسط هارمین به میزان معنی داری کاهش یافت ($P < 0/05$). میزان NO در سرم موش های دیابتی گروه دیابتی نسبت به کنترل بطور معنی داری کاهش یافت. میزان این کاهش ۵۰٪ بوده ($P < 0/01$) که در گروه درمان شده توسط هارمین موجب افزایش معنی دار میزان نیتریک اکساید (NO) گردید بطوریکه میزان آن به حد تقریبی کنترل برگشت ($P < 0/05$).

نتیجه گیری: از مطالعه اخیر می توان چنین نتیجه گیری نمود که هارمین از طرفی موجب کاهش فعالیت آنزیم ACE و از طرف دیگر موجب افزایش و نرمال شدن میزان NO در سرم گروه درمان شده با هارمین می گردد که شاید در بهبود عواقب قلبی و عروقی ناشی از دیابت موثر باشند.

واژگان کلیدی: دیابت، هارمین، آنزیم مبدل آنژیوتانسین، نیتریک اکساید

۱- موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل دانشگاه علوم پزشکی ایران، مرکز تحقیقات غدد درون ریز و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران

۲- مرکز تحقیقات علوم دارویی رازی و مرکز تحقیقات سلولی ملکولی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

*نشانی: تهران، اتوبان همت، دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده پزشکی، دپارتمان فارماکولوژی و مرکز تحقیقات علوم دارویی رازی، صندوق پستی ۱۴۱۵۵-۶۱۸۳، تلفن: ۸۸۰۵۸۶۹۶، پست الکترونیک: sharifal@yahoo.com

مقدمه

دیابت، یک بیماری متابولیک مزمن است که در اثر افزایش غلظت گلوکز خون ایجاد می‌گردد و این افزایش گلوکز در اثر کمبود انسولین در خون یا نقصان گیرنده‌های انسولین در سلول‌های جذب کننده گلوکز بوجود می‌آید [۱]. در حال حاضر ۱-۲٪ جمعیت جهان به این بیماری مبتلا هستند [۲] و تخمین زده می‌شود که تا سال ۲۰۲۵؛ درصد بسیار بالاتری از جمعیت جهان به آن دچار شوند [۲]. اختلال تنظیم متابولیکی ناشی از دیابت سبب بروز تغییرات پاتوفیزیولوژیک ثانویه در ارگان‌های متعدد بدن مانند کلیه و قلب و عروق می‌شود. به طوری که بیش از ۷۰٪ افراد دیابتی، فشار خون بالاتر از حد طبیعی دارند [۳]. در طی تحقیقات اخیر علت بسیاری از این عوارض را افزایش آنزیم مبدل آنژیوتانسین^۱ (ACE) در سرم و بافت‌ها ذکر کرده‌اند. با توجه به هزینه‌های اقتصادی قابل توجهی که این عوارض سالانه بر دوش بیماران و سیستم بهداشتی جوامع می‌گذارند، امروزه توجه وافر به درمان و پیشگیری از دیابت و عوارض آن می‌شود [۴ و ۵]. آنزیم ACE موجب تبدیل آنژیوتانسین ۱ به ۲ می‌شود که یک تنگ کننده عروقی قوی و تنظیم کننده و تعیین کننده میزان قطر عروق و در نتیجه تنظیم فشار خون در مدل‌های مختلف فشار خون در حیوانات و در انسان است [۶]. این آنزیم همچنین می‌تواند در واسکولوپاتی دیابتی نیز نقش داشته باشد [۵]. شواهدی دال بر افزایش فعالیت آنزیم ACE در سرم [۷ و ۹] و همچنین در بافت‌هایی از قبیل آئورت [۱۴] و شش‌ها [۷-۹] در بطن [۱۰] و عروق مزانترا [۱۱] در موش‌های دیابتی توسط از استرپتوزوسین بدست آمده‌اند. نیتریک اکسید یک مولکول مهم بوده که نقش مهمی را در پدیده‌های فیزیولوژیک و پاتولوژیک دارا می‌باشد [۱]. اختلال در عملکرد اندوتلیوم موجب نقص در تولید نیتریک اکسید گردیده که نقش مهمی در ایجاد مقاومت به انسولین، دیابت نوع ۲ و نارسایی کلیه و عوارض قلب و عروقی شامل پرفشاری خون و هیپرکلسترولمی داراست [۱۳]. همچنین شواهدی حاکی از افزایش فعالیت ACE و کاهش نیتریک اکسید در موش‌های دیابتی موجود میباشد [۱۴].

¹Angiotensin Converting Enzyme

هارمین یک فرم فعال گیاه Peganum Harmala است [۱۵ و ۱۶]. هارمین همچنین یک آلکالوئید گیاهی از خانواده بتا کربولین می‌باشد که از گیاه اسپند بدست می‌آید و دارای اثرات متفاوت فارماکولوژیک بر سیستم اعصاب [۱۷ و ۱۸] و همچنین اثر آنتی اکسیدانی [۱۹]، اثر ضد تجمع پلاکتی [۲۰]، و اثر بر سیستم قلبی عروقی از جمله اثرات گشاد کنندگی عروق [۲۱] است اما سازوکار دقیق آن مشخص نمی‌باشد. در این مطالعه با توجه به اثر گشاد کنندگی عروق هارمین، اثرات آن بر میزان فعالیت ACE و همچنین میزان نیتریک اکسید در سرم موش‌های دیابتی شده با استرپتوزوسین (STZ) مورد بررسی قرار گرفت.

روش‌ها

تعداد ۱۸ سر موش نر از نژاد Sprague-Dawley با وزن ۲۰۰-۱۸۰ گرم با دسترسی آسان به آب و غذا برای این مطالعه انتخاب گردیدند و در سه گروه شش تایی کنترل، دیابتی، دیابت درمان شده با هارمین تقسیم شدند که به موش‌های گروه دیابت و دیابت درمان شده با هارمین برای ایجاد دیابت استرپتوزوسین (STZ) به میزان ۵۰ mg/kg به صورت داخل صفاقی (ip) تزریق گردید [۲۲] و به موش‌های گروه کنترل نیز همان مقدار نرمال سالین تزریق شد. پس از ۴۸ ساعت هیپرگلیسمی شروع شد که پس از یک هفته با اندازه‌گیری قند، ادرار و تایید تعداد آن به میزان بالاتر از ۲۵۰ mg/dl در ادرار حیوانات، دیابتی تلقی شدند [۱۴]. سپس به گروه دیابت درمان شده با هارمین به مدت دو هفته روزانه میزان ۱۰ mg/kg هارمین [۲۳] و به سایر موش‌ها نرمال سالین به صورت داخل صفاقی تزریق گردید. پس از پایان تزریقات، موش‌ها به صورت استنشاقی به وسیله اتر بیهوش شده و سپس با یک برش در خط میانی، شکم باز گردیدند و خون‌گیری به میزان دو میلی لیتر از قلب حیوان جهت نمونه سرم صورت گرفت. نمونه‌های سرم جهت اندازه‌گیری نیتریک اکسید و فعالیت آنزیم ACE تا زمان اندازه‌گیری میزان ACE در دمای ۸۰ °C قرار داده شدند.

اندازه‌گیری فعالیت آنزیم ACE

اندازه‌گیری این آنزیم بر اساس متد Hiruchi و همکاران [۲۵] صورت گرفت. میزان ۴۰ میکرولیتر از بافر بورات

مقایسه نموده تا غلظت NO₂ - در هر نمونه بدست آید. داده‌ها به صورت میکرومولار بیان شد.

تحلیل آماری

نتایج به صورت $\text{mean} \pm \text{SEM}$ ارائه گردید. جهت تحلیل داده‌ها و مقایسه بین دو گروه از آزمون T-student استفاده شد. $P < 0.05$ از نظر آماری معنی دار در نظر گرفته شده است.

یافته‌ها

میزان فعالیت ACE سرم در گروه دیابتی افزایش معنی داری در مقایسه با گروه کنترل نشان داد. مقایسه در گروه درمان شده توسط هارمین با گروه دیابتی، میزان فعالیت ACE به میزان معنی داری کاهش یافت ($P < 0.05$). (شکل و جدول ۱).

میزان NO در سرم موش‌های دیابتی گروه دیابتی نسبت به کنترل بطور معنی داری کاهش یافت. که این کاهش به میزان ۵۰ درصد بود. درمان با هارمین در گروه درمان شده با هارمین موجب افزایش میزان نیتریک اکسید بطور معنی داری گردید بطوریکه میزان آن تقریباً به حد کنترل برگشت. (شکل و جدول ۲).

که حاوی ۵/۳ میلی مولار بنزوییل گلاسیل لوسین P- (benzoyl-l-glycyl-l-lucine) (Hip-His-leu-sigma) به عنوان سوبسترا به ۱۰ میکرولیتر از نمونه‌ها اضافه گردید و سپس به مدت ۳۰ دقیقه انکوبه و تکان داده شد. واکنش به وسیله اضافه کردن متافسفریک اسید متوقف گردید و سپس با دور ۲۰۰۰ به مدت ۵ دقیقه سانتریفیوژ گردید و ۲۰ میکرولیتر از نمونه بالایی به داخل ستون HPLC تزریق گردید و میزان هیپوریک اسید آزاد شده از سوبسترا به وسیله دستگاه HPLC (Waters 600) آنالیز شد. یک واحد از فعالیت به عنوان مقداری از آنزیم می‌باشد که هر دقیقه ۱ میکرومول هیپوریک اسید را از Hip-His-Leu-sigma در دمای ۳۷ درجه سانتیگراد تحت شرایط استاندارد آزاد می‌کند.

اندازه گیری میزان NO سرم

اندازه‌گیری آنزیم نیتریک اکسید بر اساس متد Walker و همکاران [۲۶] انجام شد. در این متد میزان تولید NO با اندازه‌گیری محصولات آن یعنی نترات (NO₃) و نیتريت (NO₂) سرم با استفاده از کیت کالریمتریک (Roche Kit) صورت گرفت. ابتدا توسط آنزیم نترات ردوکتاز نترات به نیتريت تبدیل و سپس با اندازه گیری NO-2 با معرف گریس (Griess) در طول موج ۵۷۰ نانومتر میزان NO تعیین گردید. نتایج حاصل را با منحنی استاندارد Na NO₂

جدول ۱- اندازه‌گیری میزان فعالیت ACE ($\mu\text{mol}/\text{min. L}$) در سرم گروه‌های کنترل و دیابتی درمان نشده و درمان شده با

هارمین			
کنترل	دیابتی	درمان شده با هارمین	ACE
۴۱±۲/۸۳	*۵۱±۴/۵	۴۳/۱۶±۳/۸۶	

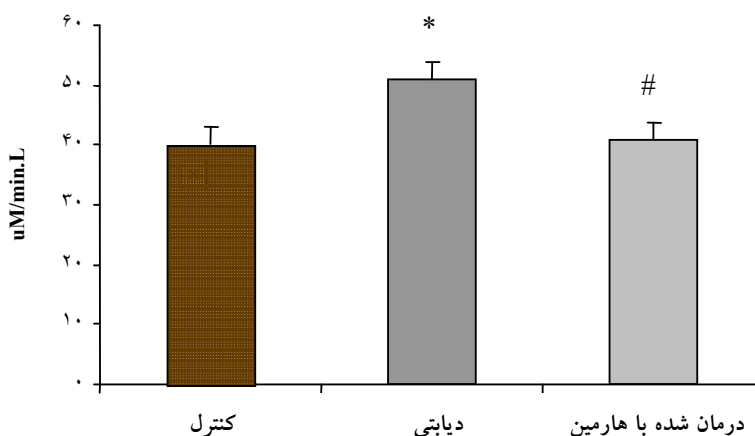
نتایج به صورت $\text{mean} \pm \text{SEM}$ بیان شده اند. مطالعه تجربی با استفاده از آزمون آماری unpaired student t-test. $P < 0.05$ ، تعداد = ۶ سر موش در هر گروه.

جدول ۲- اندازه گیری میزان NO ($\mu\text{mol}/\text{L}$) در سرم گروه‌های کنترل و دیابتی درمان نشده و درمان شده با هارمین

کنترل	دیابتی	درمان شده با هارمین	NO
۳۲/۲ ± ۲/۵	*۱۱/۳ ± ۲/۷	۲۰/۲ ± ۳/۶	

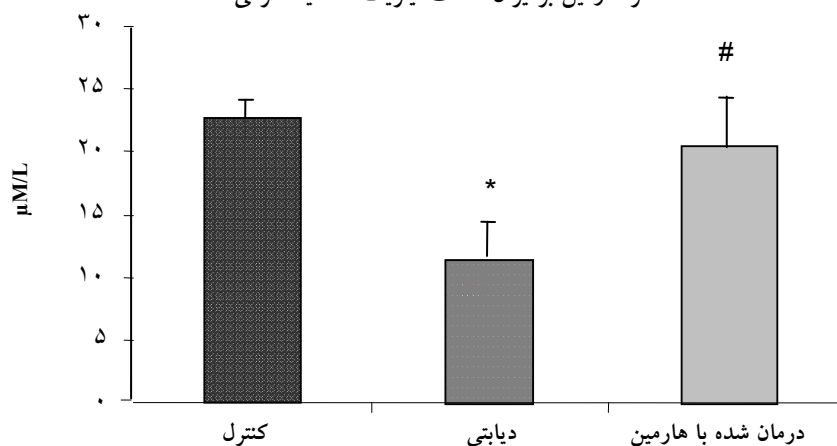
نتایج به صورت $\text{mean} \pm \text{SE}$ بیان شده اند. مطالعه تجربی با استفاده از آزمون آماری unpaired student t-test. $P < 0.05$ ، تعداد = ۶ سر موش در هر گروه.

میزان فعالیت آنزیم مدبل آنزوتانسین سرمی

شکل ۱- اندازه‌گیری میزان فعالیت ACE ($\mu\text{mol}/\text{min} \cdot \text{L}$) در سرم گروه‌های کنترل و دیابتی درمان نشده و درمان شده با هارمین. مطالعه تجربی با استفاده از آزمون آماری unpaired student t-test. $P < 0.05 = *$ ، تعداد = ۶ سر موش.

اثر هارمین بر میزان غلظت نیتریک اکساید سرمی

شکل ۲- اندازه‌گیری میزان نیتریک اکساید (میکرومول بر لیتر) در سرم گروه‌های کنترل و دیابتی درمان نشده و درمان شده با هارمین.

مطالعه تجربی با استفاده از آزمون آماری unpaired student t-test. $P < 0.05 = *$ ، تعداد = ۶ سر موش.

اثر آن بر کاهش فشار خون، سازوکار دقیق آن مشخص نیست. در این مطالعه اثر هارمین بر فعالیت آنزیم ACE در سرم از طرفی و همچنین میزان تولید نیتریک اکساید سرمی به

بحث

هارمین آلکالوئید گیاهی از خانواده بتا کاربولین‌ها از عصاره گیاه اسپند است که اثرات متعددی بر سیستم‌های مختلف بدن دارد [۱۹ و ۲۱ و ۲۴]. با وجود گزارش‌های موجود در خصوص

اثرات قلبی عروقی آن نقش موثری ایفا نماید [۲۸]. سازوکارهای مختلفی برای اثر گشاد کنندگی عروق شناسایی گردیده که شامل بلوک کردن کانال های کلسیمی، فعال شدن پروتئین Gs و افزایش فعالیت آدنیلات سی کلاز و همچنین افزایش NO می باشند. در مطالعه انجام شده توسط Berrougui در زمینه سازوکار اثر گشاد کنندگی عروق توسط هارمین، نشان داده شده که هارمین ممکن است از طریق اثر بر کانال های کلسیمی موجب گشادی عروق گردد و اثری بر میزان NO ندارد [۲]. همان طور که در مطالعه حاضر نیز مشاهده گردید، در موش های دیابتی میزان NO در سرم کاهش یافت و برخلاف گزارش فوق در مان با هارمین موجب افزایش قابل توجه NO در این موش ها گردید. بنابراین به نظر می رسد اثر گشاد کنندگی عروق توسط هارمین علاوه بر کاهش ACE، از طریق افزایش تولید NO نیز صورت پذیرد. با توجه به نتایج به دست آمده از این مطالعه، به نظر می رسد هارمین می تواند از عوارض عروقی و احتمالاً قلبی دیابت با جلوگیری از تغییرات فعالیت ACE و افزایش میزان NO پیشگیری نموده و حتی ممکن است در پیشگیری و یا به تعویق انداختن بروز دیابت نیز موثر واقع شود. مطالعات بیشتر در این زمینه ضروری به نظر می رسد. همچنین در صورت امکان استفاده از آن در انسان، شاید بتوان پیش بینی نمود که احتمالاً درمان با هارمین بعنوان یک درمان مکمل، سالم تر و مقرون به صرفه تر از داروهای شیمیایی باشد که قطعاً قبل از استفاده درمانی آن بایستی در مورد عوارض سمی احتمالی درمان با هارمین بررسی های لازم صورت گیرد.

سپاسگزاری

بدینوسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ایران جهت پشتیبانی مالی پروژه قدردانی به عمل می آید.

عنوان دوماده تعیین کننده در تنظیم فشار خون در موش های دیابتی شده توسط استرپتوزوسین مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج بدست آمده از مطالعه حاضر نشان داد که میزان فعالیت آنزیم ACE سرمی در نتیجه سه هفته درمان با هارمین بطور معنی داری کاهش یافت. بنظر می رسد با اطلاعاتی که موجود است، این اولین گزارش در نوع خود می باشد.

در این مطالعه همچنین میزان NO در سرم حیوانات دیابتی نیز بطور معنی داری کاهش یافت که در اثر درمان با هارمین به میزان کنترل باز گشت. تداخل بین ACE و NO نیز در موارد متعدد در بافت های متفاوتی گزارش شده است که از آن جمله در بافت عروقی می باشد؛ به طوری که هر چه میزان فعالیت آنزیم ACE بالاتر باشد میزان NO کمتر خواهد بود و بالعکس. با وجود این که در مطالعات پیشین اثرات گشاد کنندگی عروقی هارمین [۲۴ و ۲۹] ثابت گردیده، ولی سازوکار آن کاملاً مشخص نیست. در این مطالعه اثرات هارمین بر کاهش میزان ACE بافتی در موش های دیابتی شده با STZ بررسی گردید که نتایج بدست آمده نشان دهنده کاهش میزان ACE در سرم است. در تحقیقات انجام شده قبلی مشاهده گردید که هارمین موجب تنظیم بیان گیرنده PPARgamma شد. این گیرنده ها تنظیم کننده آدیپوزن بوده و بافت هدف داروهای ضد دیابت تیاژولیدین دیون ها هستند. علاوه بر این هارمین مصرف انرژی را در بافت چربی سفید افزایش داده و می تواند از بروز چاقی مرتبط با دیابت پیشگیری کند. همچنین مشاهده گردیده است که داروهای مانع کننده از فعالیت ACE نیز همانند و مشابه با داروهای ضد دیابت گلیتازون می توانند موجب فعال شدن PPARgamma شوند که در نتیجه به نظر می رسد هارمین بتواند با نتایج بدست آمده در این مطالعه از طریق کاهش ACE نیز در فعال شدن PPARgamma و در نتیجه بهبود دیابت بویژه با کاهش

مأخذ

1. Rother KI. Diabetes Treatment - Bridging the Divide. *N Engl J Med* 2007; 15: 1499-1501.
2. King H, Aubert R, Herman W. Global burden of diabetes, 1995-2025. Prevalence, numerical estimates and projections. *Diabetes Care* 1998; 21:1414-1431.
3. American Diabetes Association: Economic consequences of diabetes mellitus in the U.S. in 1997. *Diabetes Care* 1998; 21:296-309.
4. Crespo MJ, Moreta S, Gonzalez J. Cardiovascular deterioration in STZ-diabetic rats: possible role of vascular RAS. *Pharmacology* 2003; 68(1):1-8.
5. Ustundag B, Cay M, Naziroglu M, Dilsiz N, Crabbe MJ, Ilhan N. The study of renin-angiotensin-aldosterone in experimental diabetes mellitus. *Cell Biochem Funct* 1999; 17(3):193-8.

6. Sharifi, AM., Akbarloo N., Heshmatian B, and Ziai SA. Alteration of local ACE activity and vascular responsiveness during development of 2K1C renovascular hypertension. *Pharmacol Res* 2003; 47(3): 201-209.
7. Erman A, Chen-Gal B, David I, Giler S, Boner G, van Dijk DJ. Insulin treatment reduces the increased serum and lung angiotensin converting enzyme activity in streptozotocin-induced diabetic rats. *Scand J Clin Lab Invest* 1998; 58(1):81-7.
8. Given MB, Lowe RF, Gelvin CR, Sander GE, Giles TD. Preservation of left ventricular function and coronary flow by angiotensin I converting enzyme inhibition in the hypertensive-diabetic Dahl rat. *Am J Hypertens* 1994; 7(10 Pt 1):919-25.
9. Erman A, van Dyk DJ, Chen-Gal B, Giler ID, Rosenfeld JB, Boner G. Angiotensin converting enzyme activity in the serum lung and kidney of diabetic rats. *Eur J Clin Invest* 1993; 23(10):615-20.
10. Goyal RK, Satia MC, Bangaru RA, Gandhi TP. Effect of longterm treatment with enalapril in streptozotocindiabetic and DOCA hypertensive rats. *J Cardiovasc Pharmacol* 1998;32(2):317-22.
11. Vranes D, Cooper ME, Dilley RJ, Angiotensin-converting enzyme inhibition reduces diabetes- induced vascular hypertrophy: morphometric studies. *J Vasc Res* 1995; 32(3):183-9.
12. Hou Y.C., Janczuk A. and Wang P.G. Current trends in the development of nitric oxide donors. *Curr Pharm Des.* 1999;5 (6): 417-471.
13. Wang XL, Wang J. Endothelial nitric oxide synthase gene sequence variations and vascular disease. *Mol Genet Metab* 2000; 70(4):241-51.
14. Sharifi AM, Mousavi SH, Larijani B. Study of interaction between nitric oxide and ACE activity in STZ-induced diabetic rats: role of insulin. *Pharmacol res* 2004; 50(3):261-6.
15. Airaksinen MM, Kari I: B-Carbolines, psychoactive compounds in the mammalian body. Part I: occurrence, origin and metabolism. *Med Biol* 1981; 59:21 – 34.
16. Beck O, Faull KF. Concentrations of the enantiomers of 5-hydroxymethtryptoline in mammalian urine: implications for in vivo biosynthesis. *Biochem Pharmacol* 1986; 35:2636-9.
17. Zetler G, Back G, Iven H. Pharmacokinetics in the rat of the hallucinogenic alkaloids harmine and harmaline. *Naunyn Schmiedebergs Arch Pharmacol* 1974; 285:273-92.
18. Loew GH, Nienow J, Lawson JA, Toll L, Uyeno ET. Theoretical structure-activity studies of B-carboline analogs. Requirements for benzodiazepine receptor affinity and antagonist activity. *Mol Pharmacol* 1985; 28:17-31.
19. Tse SYH, Mak IT and Dickens BF: Antioxidative properties of harmine and B-carboline alkaloids. *Biochem Pharmacol* 1991; 42:459–64.
20. Im JH, Jin YR, Lee JJ, Yu JY, Han XH, Im SH, Hong JT, Yoo HS, Pyo MY, Yun YP. Antiplatelet activity of beta-carboline alkaloids from *Peganum harmala* : A possible mechanism through inhibiting PLCgamma2 phosphorylation. *Vascul pharmacol* 2009 ;50(5-6):147-52.
21. Aarons DH, Rossi GV, Orzechowski RF. Cardiovascular actions of three harmala alkaloids: harmine, harmaline, and harmalol. *J Pharm Sci.* 1977; 66(9):1244-8.
22. Arrick DM, Sharpe GM, Sun H, Mayhan WG. nNOs-dependent reactivity of cerebral arterioles in type 1 diabetes. *Brain Res* 2007 12; 1184:365-71.
23. Aricioqlu-Kartal F, Kayir H, Tayfun Uzbay I. Effects of harman and harmine on naloxane-precipitated withdrawal syndrome in morphine-dependent rats. *Life Sci* 2003; 73(18):2363-71.
24. Shi CC, Liao JF, Chen CF. Comparative Study on the Vasorelaxant Effects of Three Harmala Alkaloids In Vitro. *Jpn J Pharmacol* 2001; 85(3):299–305.
25. Horiuchi M, Fujimura K, Terashima T, Iso T. Method for determination of angiotensin-converting enzyme activity in blood and tissue by high performance liquid chromatography. *J Chromatogr* 1982; 233:123-30.
26. Walker LM, Shah SV, Mayeux PR. Lack of a role for inducible nitric oxide synthase in an experimental model of nephrotic syndrome. *Biochem Pharmacol* 2000;60(1):137-43.
27. Waki H, Park KW, Mitro N, Pei L, Damoiseaux R, Wilpitz DC, Reue K, Saez E, Tontonoz P. The small molecule harmine is an antidiabetic cell-type-specific regulator of PPARgamma expression. *Cell Metab* 2007; 5(5):357-70.
28. Adeghate, E, Hasan, M, Ponery, A, Nurulain, S, Petroianu, G. Subchronic exposure to high-dose ACE-inhibitor moexipril induces catalase activity in rat liver. *Molecular and Cellular Biochemistry* 2005; 280:159-163.
29. Berrougui H, Martin-Cordero C, Khalil A, Hmamouchim M, Ettaib A, Marhuenda E, Herrera MD. Vasorelaxant effects of harmine and harmaline extracted from *Peganum harmala* L. seed's in isolated rat aorta. *Pharmacol Res* 2006;54(2):150-7